

ovan fr v / Rutig väv inspirerad av ett fragment från *Herjolfsnesfyndet*, rät- och avigsida. Förningsduk med olika randningar i varp och inslag.
 mitten / Rutigt halvylletyg, beställning till Skansen i Stockholm.
 Originallet + nytt tyg sid. 3.
 mitten t h / Variant med grönt inslag.
 nedan fr v / Östgötadräll i två varianter vävda för att bli kjolar.

Rutor med historia

Elin Kindberg utbildade sig på Sätergläntan och skapar vävar med rutor från medeltid, nyrokoko och allmogekultur.

– JA, DET BLIR nästan jämt rutor, och jag har alltid sneglat på det historiska, det folkliga; förningsdukarna, sjalarna, beklädnadstygerna, så visst, det känns som en mönsterform som ligger mig nära.

Elin Kindberg började sin yrkesbana till vävare genom att utbilda sig på Sätergläntan i Dalarna. Skolan har en tydlig inriktning mot folkliga textilier. Det var det som lockade och fastän hon aldrig hade vävt innan hon satte sig vid vävstolen på skolan kände hon att hon hade hittat hem, vävningen passade henne perfekt, det bara fanns där.

Under de första två åren kom hon in i tekniken, kunde "släppa boken", blev säker i uppsättningar och kunde tänka självständigt kring vävningen.

I projektarbetet under första året fokuserade hon på ett litet fragment från ett 1300-talsfynd, det s.k. *Herjolfsnesfyndet* från Grönland, vävt i treskaftad kypert.

Ett rutigt ylletyg ligger utrullat på bordet. En stor del av väven är såld; en bit har använts till en mantel och en bit blev sydd till en struthätta. Två medeltidsnördar har blivit lyckliga ägare till material som gör deras hantverk än mer genuint.

Det bruna garnet är industrifärgat, det röda garnet har hon färgat själv med krapp. Beredningen gjordes i en stamp i Dala-Floda.

UNDER SITT ANDRA ÅR vävde hon en storsjal i helylle med en egen komposition och färgsättning på rutan. Som hjälp använde hon datorn och ett vävprogram. Hon tycker det är ett smidigt sätt att skapa olika kombinationer och med funktionen Visa – Tyg, kan man se hur

färgerna samverkar. Sjalen är stor, mjuk och mysig – en riktig överlevnadstextil.

Den fina, smårutiga förningsduken i bomull har ett annat formspråk, men precis som sjalen, en djup förankring i traditionen och historien. De beprövade, de underfundiga och med erfarenhet utvecklade kvaliteterna.

I FÖRNINGSDUKEN är varpen mer komplicerat randad jämfört med inslagsordningen, vilket gör att det går fortare att väva jämfört med om man hade behövt byta inslagsfärg lika ofta som i varpen.

Smarthet från förr är lika smart idag.

Och det ger ett fint liv åt mönstret.

Även här har datorn använts för att leka fram färger och kombinationer på rutor- nas horisontella och vertikala linjer.

ANNARS ÄR VÄVNING av metervaror det bästa hon vet.

– Att kunna skapa det tyg man själv vill ha känns helt fantastiskt. Till exempelvis en nyrokokoklänning som kräver runt 10 meter finns det inget annat alternativ än att handväva det själv för att det ska bli bra. Det finns inga maskinvävda tyger i världen som går upp mot ett handvävt halvylletyg.

Bredden hon väver på är 75– 90 cm, det som ofta kallas halv bredd.

– Jag väver hellre dubbelt så långt än dubbelt så brett, helt klart. Är man sedan noga vid planeringen av en väv utifrån det mönster som tyget ska räcka till så behöver det inte ens bli dubbelt så långt.

– Och halvylle är verkligen min grej. Bomull i varp och ull som inslag. Det finns inget idag som motsvarar det när

det gäller hållbarhet, känsla och fall. Det sträva lite "sticksiga" är verkligen något jag gillar. Och det är skönt att väva.

Hennes första stora beställningsarbete var 16 meter rutigt halv-ylletyg till Skansens dräktkammare i Stockholm. Hon vävde det under tredje året på utbildningen, då det ingick ett moment att väva på beställning för att på så sätt förbereda sig inför ett yrkesliv. Tyget skulle sys till en nyrokokoklänning och användas av dem som arbetar på Skansen.

Inslaget, ett klänningsgarn i ull 11/1, färgades med syrafärger. Bomullsgarnet, 30/2, färgades med reaktivfärger. Bomullsgarnet blev lite flammigt, dels vid omknytningarna, dels längst in i härvan. Tvättning och ny infärgning gjorde det bättre men fortfarande var det lite ojämnt. Men precis som det gamla tyget, som var lite slitet, blev det med de små ljusa stråken likt originalet.

– Ibland kan det man upplever som misslyckat vara just det som bidrar till att det blir riktigt bra.

Hon vävde tyget med en gammal vassrörssked. Den är inte lika exakt som en metallrörssked och den är mer följsam när man väver. Den lilla differensen i tätheten skänker liv i väven.

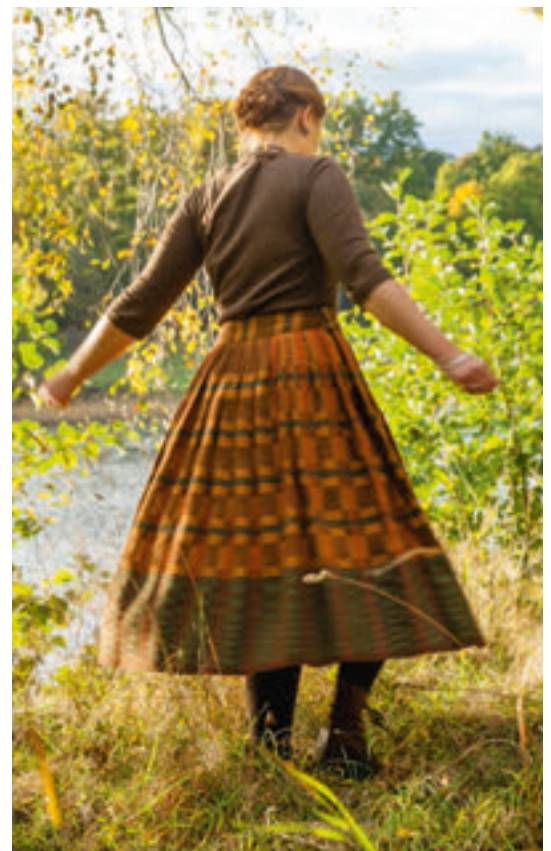
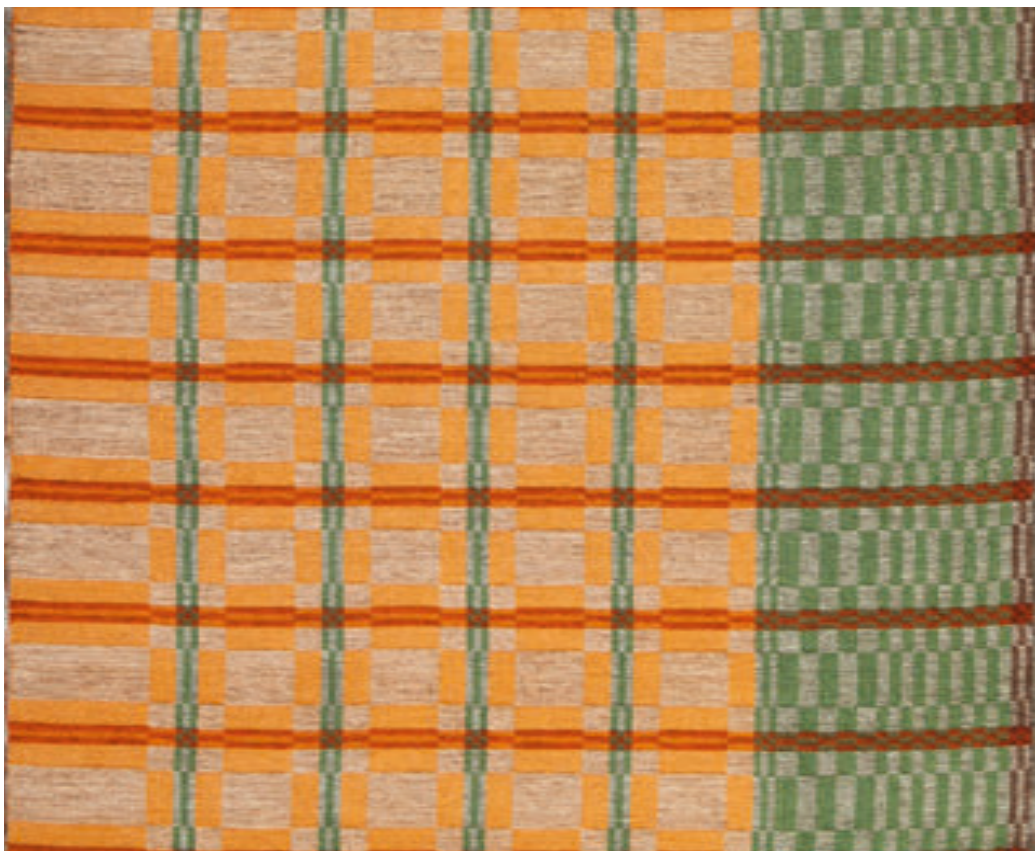
Elin använder inte vävspännare när hon väver en halvylleväv, den grövre ullen håller ut.

Hon har upptäckt att det tunna bomullsgarnet är att föredra i varp framför 16/2 som är grövre. Även när hon slår in lite kraftigare ullgarner.

Tyget till Skansen har en brun och en blå ruta. När garnerna var infärgade var färgerna mättade och upplevdes lite starka. När de sedan slogs in i den

FOTO: MONICA HALLEN

bruna varpen blev de precis så dova som i originalet.

De dubbla vita ränderna i varp och inslag ger karaktär till väven. I mötet bildas en liten, liten ruta.

– Tänk vad tråkigt det hade varit med en enda bred vit rand som skapade rutan. Det är åter igen ett exempel på hur skickliga de var att skapa rutor som verkligen ger liv till en textil.

Till sig själv vävde hon med grönt inslag istället för blått. Och ett helt annat uttryck skapades.

För att få rutorna i lagom höjd och lika höga litar hon till stor del på ögonmättet. De ska vara lite högre än breda, dels för att de går ihop när väven klipps ner dels för att väven krymper mer på varpleden vid efterbehandlingen. Just denna väv ångpressas efter nedklippning.

När hon besökte Skansen presenterades hon av Erik Thorell, då ansvarig för dräktkammaren, som den som vävde det rutiga halvylletyget.

– Det känns så häftigt att jag har gjort något som nu är på Skansen!

SOM SISTA PROJEKTARBETE gjorde hon kjolen i höstfärger i östgötråll. Att det blev just östgötråll var inte självklart från början. De östgötrållar hon hade sett tidigare tyckte hon var rätt ”fyrkantiga”. Men när hon tittade

"Det känns så häftigt att jag har gjort något som nu är på Skansen!"

närmare på gamla vävnader på bilder och i arkiv, samt gjorde ett besök hos Ann-Sofie Svansbo på Hemslojden i Östergötland såg hon något annat. I de gamla drällarna hittade hon energi. Den skomakargula färgen som ofta finns i östgötråll passade henne perfekt. Höstfärgerna ligger henne nära. Hon komponerade en rutning i orange, rött, brunt och så grönt som sticker ut.

– Den är viktig, den gör så de andra färgerna lyfter.

I SAMMA VARP vävdes två varianter. Den första syddes till en veckad kjol, den andra, som fick ett naturgrått inslag i de stora rutorna, ligger och väntar. Tanken från början var att sy en stubb, en slags vadderad underkjol, ofta med fint stickade mönster (precis som täckena med östgötråll var gjorda). Men hon har inte bestämt sig, så den ligger och väntar. Även här är det bomullsgarn 30/2 i varp. Ullinslaget är 6/1 och 8/1.

– Det grå garnet kändes som det var

fullt med spinnolja. Jag tvättade det innan jag vävde så att jag var säker på att inget oförutsett skulle hända när den färdiga väven skulle efterbehandlas.

I Huset, rött med vita knutar, med utsikt över sjön, står vävprofilen Malin Selanders vävstol uppställd.

– Det känns fint att få väva i just hennes vävstol, säger Elin.

Nya vävar väntar på att växa fram. I de framtida planerna ligger ett fortsatt arbete med historiska textilier, gärna på beställning. Hon kombinerar vävningen med ett arbete på en skola där hon inte blandar in det textila. Det är hennes eget. Hon har just fått sin F-skattsedel och kalkylerar varje väv utifrån att hon ska kunna få en skäligen ersättning. För östgötrållsväven behöver hon som allra minst 1600:-/meter och som hon säger:

– Jag vill att det jag väver ska värdesättas och då är priset en viktig faktor.

Och kunder finns.

Flera av dem som köpt tyg av Elin har sparat länge.

– Det är roligt när någon ringer och säger att NU, nu kan jag köpa det där tyget som jag så gärna vill ha. Λ

LÄS MER:

KINDBERGSKAN.WEBBLY.COM

